

MANNHEIMER SWARTLING

Nya bestämmelser på vattenrättens område, nya uppdrag?

Renare marks vårmöte 2019

20 mars 2019

Nya bestämmelser på vattenrättens område

Den 1 januari 2019 infördes ett flertal ändringar i miljöbalken och annan relaterad lagstiftning.

Ändringarna motiverades primärt av:

- Ramdirektivet för vatten (2000/60/EG) – Weserdomen
- Energiöverenskommelsen – Moderna villkor för vattenkraften
- Vattenverksamhetsutredningen

Ett axplock ur de nya bestämmelserna

- En uttrycklig stoppregel vid tillståndsprövning: Icke-försämringskravet och förbudet mot äventyrande av möjligheten att uppnå MKN i tid. Detta gäller både ekologisk och kemisk status (5 kap. 4 § MB).
- RDV-undantag *ska* tillämpas mer frekvent och kan under vissa omständigheter hanteras inom ramen för tillståndsprövning.
- All vattenkraft som inte har tillstånd enligt miljöbalken ska omprövas för att få moderna miljövillkor. Det är VU som ska initiera omprövningen!
- Regeringen ska ta fram en nationell prövningsplan för vattenkraft. Det uppskattas ta 20 år innan alla relevanta verksamheter har omprövats.

Frågeställning

Hur påverkar den här lagändringen mig, jag arbetar ju med förorenad mark?

Spaning

Lagändringarna kommer att medföra ökat behov av utredningar och bedömningar relaterade till förorenad mark vid prövning.

- *Varför?*

Ökat behov av utredningar

Det kommer att krävas ökad kunskap om föroreningsituationen vid prövning:

- 5 kap. 4 § MB: VU måste visa att stoppregeln inte aktualiseras, dvs. att en verksamhet eller åtgärd inte ger upphov till en otillåten försämring i förhållande till MKN för vatten eller äventyrar möjligheten att uppnå god status vid den tidpunkt då god status ska uppnås.
- 11 kap. 27 § MB: Den som bedriver en tillståndspliktig vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel ska se till att verksamheten har moderna miljövillkor.

En ny omprövningsbestämmelse

Enligt 24 kap. 10 § MB är det möjligt att vid omprövning besluta om de villkor som krävs för att följa en miljökvalitetsnorm eller annan bestämmelse som följer av Sveriges medlemskap i EU, oaktat om detta innebär att verksamheten avsevärt försvåras.

RDV-undantag

Möjlighet att besluta om mindre stränga krav eller om undantag från 5 kap. 4 § MB införs fullt ut och det har tydliggjorts att vattenmyndigheterna förväntas tillämpa lättnadsreglerna fullt ut:

1. De vanliga RDV-undantagen: Förlängd tidfrist eller mindre stränga krav.
2. Modifierade miljömål för ekologisk status genom klassificering av vattenförekomsten som kraftigt modifierad (KMV) eller konstgjord.
3. Undantag från reglerna enligt 5 kap. 4 MB för en ny verksamhet eller ny åtgärd för att tillgodose ett allmänintresse av större vikt.

Vad innebär moderna miljövillkor?

Den stora merparten av befintliga vattenanläggningar för vattenkraft har inte prövats enligt miljöbalkens regler. Det rör sig om ett stort antal större och mindre anläggningar.

För sådana anläggningar som omprövas enligt det nya regelverket och som inte omfattas av något RDV-undantag kommer detta medföra villkor om ökat hänsynstagande till naturmiljön.

Vilka effekter kommer detta att få i realiteten

- Samhällsviktiga, stora vattenkraftverk förväntas kunna fortsätta och även bygga ut sin verksamhet.
- För vissa verksamheter kommer det att bli nödvändigt att anpassa sig till långtgående krav på naturhänsyn, t.ex. genom anläggande av faunapassager eller minimitappning.
- Den verksamhetsutövare som inte vill att prövningen ska resultera i denna typ av villkor utan då hellre ser att tillståndet återkallas och anläggningen rivs ut ska ha rätt att få tillståndet återkallat.
- Tillståndet ska också återkallas om det inte är tillräckligt att förena verksamheten med villkor för att efterleva en miljökvalitetsnorm eller annan bestämmelse som följer av EU-regelverket.

Vi kommer troligen att se ett större antal utrivningar

När omprövningen leder till att verksamheten inte längre kan bedrivas och därför ska rivas ut ska underlaget i målet täcka även de uppgifter som behövs för att kunna bedöma de krav som behöver ställas för att förebygga eller minska de skador som kan uppkomma till följd av utrivningen.

Påverkan på mark- och sedimentförhållanden

Utrivning av en vattenanläggning kommer att påverka vattenflöden och vattenbalanser i området längs det aktuella vattendraget.

Undersökningar kan behövas för att bedöma om det finns föroreningar i sediment och kringliggande mark som kan komma att frigöras när vattenförhållandena förändras i området.

Den nationella planen styr när omprövning sker

- Planens syfte är att i ett nationellt perspektiv åstadkomma största möjliga nytta för vattenmiljön och en effektiv tillgång till produktion av vattenkraftsel.
- Planen ska ange vilka verksamheter som bör prövas i ett sammanhang och när prövningen ska ha påbörjats samt vara vägledande för vattenförvaltningen i vissa frågor om översyn av klassificeringar om MKN.
- Verksamheter som är anmälda till planen behöver inte omprövas innan den tidpunkt som anges i planen och kan ansöka om ersättning ur Vattenkraftens miljöfond.

Därtill ser vi ett behov av...

Ökad kompetens inom MKN- bedömningar

Lagändringarna innebär ökade krav på kompetens och förståelse av hur regelverket för MKN för vatten tillämpas vid tillståndsprövningar, t.ex. i form av:

- Behov av kunskap om föroreningsituationen i berörda områden.
- Kompetens att göra MKN-bedömningar och att bedöma och förstå befintlig statusklassificering.
- Kompetens att bedöma icke-försämringskravet och bedömningen av om åtgärden kan medföra ett äventyrande av förutsättningarna att nå MKN i tid.

Detta gäller vid prövning av såväl vattenverksamhet som miljöfarlig verksamhet.

Kontaktuppgifter

Per Molander

Advokat | Miljörättsgruppen

T: +46 8 5950 6484

M: +46 709 777 484

E: per.molander@msa.se

Kim Fors

Senior Associate | Miljörättsgruppen

T: +46 8 5950 6373

M: +46 709 777 373

E: kim.fors@msa.se

MANNHEIMER SWARTLING